

Europa hindert Nederlandse ambitie

Tientallen belangenorganisaties en overheden tekenden in september een landschapsakkoord om de almaar toenemende verrommeling een halt toe te roepen. Een unieke samenwerking en mooie ambitie. Maar daarmee is het Nederlandse landschap nog niet gered, waarschuwt landschapsecoloog Bas Pedroli. Want op Europees niveau worden ondertussen afspraken gemaakt die die ambitie tegenwerken.

In een halve eeuw tijd is circa een vijfde van het karakteristieke Nederlandse cultuurlandschap verloren gegaan. En als we doorgaan met lukraak woningen, bedrijven en wegen bouwen, is over honderd jaar nog eens meer dan de helft verdwenen. De verontrustende cijfers overtuigden overheden en tientallen belangenorganisaties – van de ANWB en de vereniging van recreatieondernemers Recron tot het overkoepelend orgaan voor bouw- en infra-bedrijven – ervan dat het tijd was voor actie. In september sloten ze het Akkoord van Apeldoorn om de kwaliteit van het landschap daadwerkelijk te verbeteren.

Uniek

“Het is uniek dat zoveel verschillende partijen gezamenlijk de intentie hebben uitgesproken om de kwaliteit van het landschap te verbeteren. In alle andere Europese landen staan maatschappelijke organisaties vaak recht tegenover de overheid”, zegt Bas Pedroli van Alterra, projectleider internationale kennisuitwisseling voor de Europese Landschapsconventie (ELC) en coördinator van Civilscape – een netwerk van ngo’s op landschappelijke gebied die de doelen van

de ELC onderschrijven – dat deel uit maakt van de initiatiefnemers van het Akkoord van Apeldoorn.

Toch is het nog een hele uitdaging om daadwerkelijk het tij te keren, concludeert Pedroli. “De EU wil heel bewust geen beleid voeren voor het landschap. Waarom zou Nederland iets over het landschap van bijvoorbeeld Griekenland te zeggen moeten hebben en andersom, is de redenering.”

De EU hoopt zo de diversiteit in Europa in stand te houden. Maar ondertussen zijn er wel allerlei landoverschrijdende regelingen die invloed uitoefenen op het landschap, zoals subsidies voor meer werkgelegenheid op het platteland, om er wegen aan te leggen, of maatregelen die de teelt van bepaalde gewassen bevorderen. “Als de EU biobrandstoffen wil stimuleren, zullen meer boeren in Nederland het landschapontsierende maïs gaan verbouwen. Zonder die doelstelling is dat helemaal niet rendabel.”

Economische belangen

Bij nieuwbouw zouden gemeenten de milieueffectrapportages veel explicieter kunnen gebruiken om de effecten op landschapskwa-

liteit in het openbaar af te wegen. “Dit is al op Europees niveau afgesproken, maar er wordt weinig gebruik van gemaakt. De verschuivingen in landgebruik door Europees beleid worden markteconomisch bepaald”, verklaart hij.

Zolang de verantwoordelijkheid voor landschapsontwikkeling bij provincies en gemeenten ligt, is het lastig om de ontwikkelingen in het landschap meer te sturen op landschapskwaliteit. Want juist voor lokale overheden wegen economische belangen, zoals woningbouw of bedrijventerreinen, vaak zwaarder dan een stukje natuur, is Pedroli’s ervaring.

Om de toekomst van het cultuurlandschap veilig te stellen, is daarom een krachtig ruimtelijk beleid nodig dat door meer partijen wordt uitgezet. Het landschapsakkoord biedt een ingang om de verantwoordelijkheid voor landschapsontwikkeling te verbreden. “Maar dan moet het wel meer zijn dan een vrijblijvende handtekening”, zegt Pedroli. “Als we een levend landschap in Nederland in stand willen houden, moeten we met zijn allen de kwaliteit van het landschap in de gaten houden en daar concrete afspraken over maken. In mijn ogen heeft het rijk daarbij de taak om zorg te dragen voor het landschap als een publiek goed. Het valt moeilijk in markteconomische termen te definiëren.”

Cluster	Vitaal landelijk gebied
Informatie:	www.kennisonline.wur.nl
Contact:	Bas.Pedroli@wur.nl 0317 - 48 53 96

Berglandschap bij Meteora in Griekenland. “Waarom zou Nederland iets te zeggen moeten hebben over het landschap in Griekenland”.